

A lovassportok látványsportok – csak épp nem ez a besorolásuk

A pandémia ellenére a magyar lovasélet nem állt meg, a szakmai alkotóműhelyekben a munka folyik, a fejlesztéshez van jövőképünk és stratégiánk, vannak megfelelő szervezeteink, szakembereink, lovasaink minden korosztályban. Egyszóval minden adott ahhoz, hogy a hagyományainkra építve szép jövőt építsünk mind a sportolóink, mind az egész lószereető magyar közösség számára. Minderről Dallos Gyula, a magyar lovassport örökös bajnoka, a Kincsem Nemzeti Lovas Program megújításáért és végrehajtásáért felelős miniszteri biztos beszélt a hazai lovastanárképzés legendás helyszínén, Örkénytáborban.

Először is óriási sportdiplomáciai fegyvertény, hogy díjlovaglásban augusztus 11–27. között Magyarország adott otthont az összes utánpótlás korosztályos, vagyis a póni, a gyermek, a junior, a fiatal lovas és az U25-ös Európa-bajnokságnak. Nagy öröm volt számomra, hogy mi, magyarok rendezhettük meg azokat a versenyeket is, amelyeket mások nem vállaltak. Óriási imázsnövelő hatása volt – tisztelet és köszönet jár mindenkinek, aki részt vállalt a munkában! Egyébként soha ilyen eredményesek nem voltak még lovasaink korosztályos Európa-bajnokságon: gyermekcsapatunk mindössze 1,1%-kal maradt le a dobogóról a német, a holland és francia csapatok mögött. A gyermek, junior és az U25-ös mezőnyben két-két döntősünk volt, utóbbiak nagydíj szintű programot lovagoltak. Számomra még külön személyes öröm, hogy Zsófi lányom mint szövetségi kapitány tanítványa, Koszta Botond Bicolorral egyéni 7. helyen végzett a gyermek korosztályos Eb-n.

Nem aggódok, a szakágnak tehát megvan az utánpótlásbázisa, de ez elmondható a többi szakág vonatkozásában is.

Az olimpia azonban elmaradt, pontosabban 2021-ben rendezik meg, ami kihatással lesz a mi jövő évi lovasrendezvényeinkre. Gondolok itt a Vadászati Világkiállítás társrendezvényeként tervezett, öt szakágban rendezendő jubileumi Európa-bajnokságra.

Valóban, a koronavírus-járvány miatt jövőre csak a nem olimpiai sportágak kontinensviadalaikat rendezhetjük meg, de a para-díjlovaglás, a lovasorna és a négyesfogathajtó Eb-t megtartjuk. Az utóbbinak különösen nagy jelentőséget ad, hogy 50 éve, 1971-ben a Vadászati Világkiállítás keretében Buda-

FOTÓ: KISS GERGEY

pesten rendezték az I. Négyesfogathajtó Európa-bajnokságot, hatalmas magyar sikerrel: Abonyi Imre egyéni bajnoki címe mellett a dobogó második és harmadik fokán is csapattársai álltak és az Abonyi, Fülöp Sándor, Papp József alkotta magyar csapat is győzött az Eb-n. Ne felejtjük el azt sem, hogy a fogathajtás akkor lépett a világ elit sportjai közé, azzal, hogy Fülöp edinburghi herceg FEI-elnökké választásával egyidejűleg lett a fogathajtás hivatalos versenyág, tudniillik a hercegi fenség maga is kiváló fogathajtó versenyző volt.

És ugye az is a mi lovasainkat, lovaséletünket, hagyományainkat dicséri, hogy az első fogathajtó Eb megrendezésére Magyarország nem pályázott, hanem felkérték. Az akkori híradásokat olvasva hatalmas örömmel lehetett II. Erzsébet fogata a versenyzők között, Fülöp

herceg a Birkacsárdában Abonyival ebédelt, aki emiatt lekéste az akadályhajtás bemelegítését... Remélem, jövőre mi is hasonló csodáknak lehetünk szemtanúi a pályákon és a pályákon kívül is! Ez azonban még a jövő, most viszont van mit értékelnünk is. Tízéves a Kincsem Nemzeti Lovas Program, amelyet ön álmodott meg.

Valóban, és ezzel kapcsolatosan van mire büszkének lennünk, de van, amiben revízióra, megújításra van szükség. A Kincsem program kiterjed az infrastruktúra fejlesztésére ugyanúgy, mint az iskolai lovaglás bevezetésére, a lótenyésztésre, ló és lovasportokra, a lóval szolgáltatót teljesítő rendőri, katonai, polgárőri, huszár hagyományörzők tevékenységére, a turizmusra vagy a terápiás lovaglásra. Ha a lovasélet fejlesztéséről beszélünk, egy kicsit korábbról kell kezdenünk. Mehetnénk persze még korábbra is az időben, de beszéljünk csak a 20. századról. 1945-ig Nagybányai Vitéz Horthy Miklós kézi vezérreléssel irányította az ágazatot – ebben az időszakban hazánk Európa legnagyobb lóexportőre volt. A háború után minden megtorpant, majd az „úri” lovaskultúra üldözötté vált, 1956 után, a Kádár-korszakban a megtűrt kategóriába került, a rendszerváltás után pedig egyszerűen magára hagyták. Az utóbbi tíz évben sikerült az ágazatnak újra magára találni, hátszelet fogni a kormány támogató intézkedéseinek köszönhetően, és így új dimenzió nyílt számunkra, lovasok számára.

Egyre-másra nyílnak a kisebb-nagyobb lovardák, egyre többen lovagolnak, egyre több a nem kifejezetten sportcélú lovasemény, gondolkodok itt akár a Nemzeti Vágtára,

akár az évek óta hagyományos év végi nagy lovasgálakra, vagy a lovasszínházi előadásokra.

A lovaskultúra kiszélesedése, és ezen események a Kárpát-medencei együvé tartozást is szolgálják. Egyre gyarapszik azok száma, akik energiával, erővel, hittel hitelesen szolgálják az ügyet. A pozitív jövőkép kirajzolódik azokból az infrastrukturális beruházásokból is, amik az ágazatban az utóbbi évtizedben megvalósultak. A rengeteg magánberuházás mellett az állam 6,8 milliárd forintot költött a szilvásváradai stadion építésére, 3,6 milliárdot a Nemzeti Lovarda rekonstrukciójára, ezen beruházásokhoz tartozik még a lakiteleki Hungarikum Park, a Ludovika, és a várban a Királyi Lovarda, de említhetném a lovastúra-útvonalak rendszerét is. Megállapítható, hogy a lovaslétesítmények tekintetében léptük a legnagyobbat az utóbbi tíz évben.

Lótenyésztés – mennyire sikerült a Kincsem program keretében ebben előrelépünk?

Jelenleg nyolc őshonos magyar fajta génmegőrzése folyik államilag ellenőrzött tenyészközpontokban. Az Agrárminisztérium kiemelt támogatással segíti a lótenyésztést. Lótenyésztésünk a minőségi ló tenyésztését irányozta meg, amelynek következtében szemmel látható a fejlődés, amit igazol a чемпионátusokon bemutatott állomány.

A Kincsem Program legambiciózusabb célja mindenképp a lovaglásnak az iskolai mindennapi testnevelésbe való integrálása, illetve az ehhez kapcsolódó lovasoktatói szakembergárda kinevelése volt.

A Kincsem Nemzeti Lovas Program hét prioritási pontja közül kiemelkedő fontossággal bír a lovaskultúra iskolai oktatásba való integrálása, amelynek legfőbb üzenete a fiatalok ló által való életre nevelése és a szakemberképzés. Igen, és itt sikerült eddig a legkevesebbet megvalósítanunk, viszont amit sikerült, az a társadalom számára a legfontosabb. A lovaskultúra oktatása, jelenléte ugyanis az a nemzetet felemelő, azt összetartó és egészségben tartó erő. A lovaglás egy viselkedési forma, eszköz az emberek nevelésében, amely a tevékenység által megérinti a testet és a lelket. Alkalmas arra, hogy a fiatal generációt a ma zavaros és virtuális világából visszasegítse a teremtett világ valóságába.

Amit ebben a tekintetben elértünk: 18 iskolában sikerült megoldani a tanrendbe illesztett lovaskultúra-oktatást, 1446 tanuló vesz részt a képzésben. Végeztünk egy felmérést, melynek eredményeképpen közel 5000 gyermek jelentkezett. Az oktatás úgy tűnik, megoldott lesz. A Testnevelési Egyetemen folyamatosan végeznek testnevelő tanár – szakedző és lovaskultúra szakos hallgatók. Reményeim szerint hamarosan az Agrárminisztérium és a Neumann János Egyetem együttműködésével megalapításra kerül a Nemzeti Lovas Tudásközpont. A tankönyvek, munkafüzetek, tanári segédletek már készen vannak, az öszszevont tornaóra keretében a gyerekek 30% elmélet és 70% gyakorlati képzést kapnak.

Mi a helyzet a lóversennyel? Azért én emlékszem még, amikor szinte bűn volt lovira járni...

A lóversenyzés egy 193 éves gróf Széchenyi István-hagyaték, amelyet erkölcsi, szakmai felelősségünk és kötelességünk óvni és őrizni, azt is mondhatnám, súlypontos nemzeti örökségünk. A Kincsem Park elhelyezkedésében és méreteiben alkalmas arra, hogy Közép-Európa versenycentrumává fejlesszük. Olyan strukturális és gazdasági, pénzügyi megoldást kell találnunk, amelyben a lóverseny megtalálja a helyét és elfogadottságát a mai magyar társadalomban. Úgy gondolom, amely eszmeiséget és szakmai irányt gróf Széchenyi István és társa, Wesselényi Miklós a lóversenyzés számára megjelölt, az helyes, és méltó helye van a 21. században is, mint a magyar kultúra fontos tényezője.

Egyébként a lovassportokról általában is azt gondolom, hogy a három olimpiai szakág mellett igenis foglalkoznunk kell a nem olimpiai sportokkal is. Kitűnő eredményeket érünk el, és nagy tradícióval rendelkezünk fogathajtásban, a lovasíjászatban, amely sportágat Kassai Lajos alkotta meg, de egyre többen foglalkoznak és érnek el jó eredményeket voltizsálásban, távlovaglásban és westernlovaglásban is. Véleményem az, hogy a lovaságazatban sokkal, de sokkal nagyobbak a lehetőségek, jobb eredményekre lennének képesek, amennyiben globálisan a képzésben szintet tudnánk lépni, és biztosítva lenne a magas szintű működéshez a pénzügyi forrás.

A magas szintű sportteljesítményhez azonban kiváló lovas és ló is kell.

És megint elérkeztünk a tenyésztéshez – a sportlótenyésztéshez.

Igen, a nemzetközi szintű eredményekhez kiváló adottságú lovak és kiváló képességű lovasok kellene, a csúcsteljesítményre születni kell. A lovak száma hatványozottan nőtt az utóbbi években, és ezzel arányosan az elért eredmények is jobbak lettek. Egyértelmű, hogy a magánszférának és az államnak is megvan a maga felelőssége abban, hogy a lovaságazat minden tekintetben szintet lépjen. Lovassportunknak, hogy kitűzött célját elérje, be kellene kerülni a TAO-támogatásból részesülő úgynevezett látványsportok közé. Jelenleg ugyanis a lovasok ahhoz, hogy sportolhassanak és nemzetközi szinten Magyarországot eredményesen képviselhessék, erőn felüli anyagi áldozatot kell, hogy meghozzanak.

Még számos megoldandó dologról beszélhetnénk, a lovasterápiáról, a különféle fegyveres testületek lovas alakulatain át az országimázs építéséről, de talán a lovaturizmus az, amit még nézzünk meg! Itt sok eredményről számolhatunk be.

A lovaturizmus nagy lehetőség. Készen vannak és kijelöltek az útvonalak, amelyek a tájékozódás könnyítése érdekében GPS-el is követhetők, sikerült olyan szabályozást alkotni, aminek köszönhetően az ország lóháton szabadon be- és átjárható. Ehhez az útvonalrendszerhez kell megépíteni azokat a pihenőpontokat, helyeket, fogadókat, amelyek komfortfokozatukban a 21. század minőségét és kényelmét biztosítják.

Összefoglalóan azt mondhatom, hogy a Kincsem Nemzeti Lovas Program mentorálásával a lovas ügy emelkedő pályára lépett – a visszajelzésekből, a bizalomból egyértelműen érzékelhető – de természetesen megvannak azok a gyenge pontok is, amelyek megoldására megvannak a szükséges kitörési pontok, a lovaságazat még rendkívül sok tartalékkal rendelkezik, amely biztosítéka, záloga a továbbfejlődésnek. Az ars poeticám, hogy a program által meghatározott út helyes, az úton végigmenni nem könnyű, sokszor embert próbáló feladat, de célba érni maga a beteljesülés. Jelmondatom: hittel, hitelesen, a lovaskultúránk általi szolgálattal a nemzet javára!

Halmos B. Ágnes